

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 18547-02-19

תיק חיצוני:

בפני כבוד השופט אייל כהן

פלונית

תובעת

נגד

נתבעות

1. קשרי תעופה בע"מ
2. הכשרה חברה לביטוח בע"מ

1

2

3

ב"כ התובעת עו"ד גבי ש. עוזרי

ב"כ הנתבעות עו"ד מר י. משען

פסק דין

4

5

6

7

8

9

10

התובעת ניזוקה במהלך טיול מאורגן בחו"ל, עת מעדה למים מסירה, אגב שייט. התובעת לא טענה לנכות. עיקרה של המחלוקת בשאלה האם נתבעת 1, אשר ארגנה את הטיול והתקשרה עסקית עם משיט הסירה, התרשלה כלפיה.

1. תמצית המחלוקת

1. כעולה מכתבי הטענות וראיות הצדדים, אין חולק על אלה: נתבעת 1 (להלן: "הנתבעת") היא חברה שעיסוקה בארגון טיולים, אשר בוטחה במועד הרלבנטי ע"י נתבעת 2. התובעת רכשה באמצעות הנתבעת טיסה ונופש בן חמישה ימים, החל מיום 3.7.18, לסיציליה. במהלך הנופש, ביום 6.7.18, השתתפה התובעת בשייט ל"מערות הכחולות" (להלן: "השייט"). המשתתפים בשייט חולקו לשתי סירות. הסירות הושטו ע"י עובדיה של חברה מקומית בשם "סטלה מאריס" (להלן גם: "ספק השירות" או "החברה האיטלקית"). התובעת שהתה באחת הסירות, בעוד מדריכה מטעם הנתבעת, גבי בוטל (להלן: "המדריכה"), שהתה באחרת (להלן: "הסירה האחרת"). בעוד התובעת טענה כי היא נחבלה במהלך השייט, הכחישו הנתבעות את קרות האירוע ואופן התרחשותו. נתבעת 2 לא חלקה על חבותה כמבטחת, ככל ותיקבע אחריותה של הנתבעת.

21

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 18547-02-19

תיק חיצוני:

2. **על פי הנטען בכתב התביעה**, במהלך השייט, עצר משיט הסירה בה שהתה התובעת **(להלן גם: "המשיט")**, את הסירה, בלב ים. במהלך העצירה הוגש כיבוד, הושמעה מוסיקה והנופשים, לרבות התובעת, רקדו על הסירה. בשלב מסוים שהתה התובעת בצידה האחורי של הסירה, בקרבת דגל. לפתע, ללא התראה, המשיט "נתן גז" והחל להשיט את הסירה. התובעת, שעמדה באותה עת, איבדה שיווי משקל, מעדה לאחור ונחבטה על גבי "קרשים" שבקרבת מנוע הסירה **(להלן גם: "התאונה")**. התובעת נחבלה בעיקר בפלג גופה הימני, ובצלעות, התעלפה והחליקה למים. לאחר שהבחין בה, כיוון המשיט את חרטום הסירה לעברה ואיפשר לה לטפס אליה, בעודה חבולה וכואבת. התובעת טענה בנוסף באשר לתפקודה הלקוי, לשיטתה, של המדריכה.

3. **תמצית טיעוני התובעת בסיכומיה** היא, כי הטיול אורגן ע"י הנתבעת, על כל רכיביו. הן המדריכה והן המשיט התרשלו כל אחד כלפיה, בנפרד. הנתבעת נושאת באחריות שילוחית, הן משום היותה מעבידתה של המדריכה והן משום שספק השירות פעל כשלוח מטעמה. לחילופין, אחריותה נובעת מכך שהיא התרשלה בעצם התקשרותה עם הספק. רשלנות הנתבעת מצאה את ביטויה באי מתן הנחיות לנופשים ולרבות לתובעת, כמו גם העדרו של מדריך בסירה בה שהתה התובעת. עוד טענה, כי הנתבעות נמנעו מלצרף צדדים שלישיים; כי את עדויות העדות מטעמן יש לדחות כבלתי מהימנות; כי אין לייחס לתובעת אשם תורם וכי בניגוד לטענת הנתבעת, התביעה הוגשה בארץ כדין. התובעת פירטה את נזקיה, בלא שנטענה טענה בדבר קיומה של נכות צמיתה ובהעדר חוות דעת רפואית.

4. **תמצית טיעוני הנתבעות בכתב ההגנה ובסיכומיהן** היא, כי בית משפט זה אינו הפורום הנאות לבירור התובענה; הנתבעת לא התרשלה כלפי התובעת; אין לקבל את עדות התובעת כמהימנה לעניין נסיבות קרות האירוע, בהיותה עדות יחידה של בעלת דין; הטענה לפיה הנתבעת התרשלה בבחירת ספק השירות באה בגדר הרחבת חזית אסורה; ספק השירות הוא גורם מקצועי והנתבעת פעלה כמתווכת בלבד, הנעדרת כל השפעה על אופן פועלו. עוד נטען, כי יש לדחות את עדויות עדי התובעת כבלתי מהימנות וכי התאונה אירעה בשל אשמה הבלעדית של התובעת. הנתבעות הוסיפו וחלקו על טענות התובעת לעניין גובה הנזק.

2. תמצית ראיות הצדדים לעניין נסיבות קרות התאונה

5. להלן יוצגו ראיות הצדדים באופן בלתי ממצה, ובהתמקד באופן התרחשות התאונה. התייחסות לראיות נוספות תובא בהתאם להקשר הדברים הנדרש.

6. עדויות ראשיות ניתנו בתצהירים. התובעת נסמכה בראיותיה על עדותה; עדות אחותה ס' ועדות מר מ"ח, אשר שהו איתה בסירה בעת השייט; עדויות בן זוגה ובנה, באשר לקורותיה

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 18547-02-19

תיק חיצוני:

לאחר התאונה, ועדותו של מעבדה, בנוגע לגובה שכרה ולנזקה. התובעת נמנעה מלהעיד את גב' קשאני, אשר תצהירה הוגש כחלק מראיות התביעה.

7. הנתבעת נסמכה בראיותיה על עדותה של המדריכה; עדותה של גב' ל"ל ועדותו של חוקר מטעמה, מר פובלוטסקי (להלן: "החוקר"). הנתבעת נמנעה מלהעיד את גב' נדיה לנדס, אשר תצהירה הוגש כחלק מראיות ההגנה.

2.1 ראיות התובעת

8. **התובעת העידה** (פ' עמ' 9 ואילך), עדות התואמת בעיקרה את המתואר לעיל. כמו כן הפניחה לתמונות **ת/1-ת/7** (הוגשו כחלק מתחשיב נזק), אשר צולמו ע"י חבריה לשיט. תמצית גרסתה היא, כי בעת "עצירת" הסירה על פני המים, היא עמדה בצידה האחורי של הסירה, בקרבת הדגל (בו ניתן להבחין בתמונות ת/1 ו-ת/4), כשגבה לים. לפתע ובלא כל התראה מוקדמת, החל המשיט להשיט את הסירה תוך האצה, ותוך הטייתה לצד. התובעת ניסתה לשווא להיאחז בדגל, אך איבדה שיווי משקל, מעדה ונחבלה ולאחר מכן עלתה חזרה לסירה (ת/7). לדבריה, היא ניצלה בזכות ה"קרשים" שבקרבת המנוע.

9. התובעת שללה את האפשרות לפיה היא החליקה, אף אם נרשם אחרת במסמך רפואי לאור שובה ארצה, בציינה כי היא לא ייחסה חשיבות לניסוח דבריה במיון. לדבריה, עובר לתאונה לא ניתנו הנחיות כלשהן באשר לשהות בסירה. עוד התייחסה התובעת בעדותה לקורותיה שבסמוך לאחר התאונה ועד לשובה ארצה, ולנזקה.

10. **אחות התובעת, ס', ומר מ"ח**, העידו איש בתורו (פ' עמ' 17 ופ' עמ' 2, בהתאמה), עדות המתיישבת עם עדות התובעת, בכל הנוגע לנסיבות האירוע בכללותו, לרבות האצת המשיט את הסירה בפתאומיות, ואי מתן הנחיות ע"י המדריכה. שניהם נכחו בסירה בה הייתה התובעת, אך איש מהם לא הבחין בה בעת נפילתה. מ"ח העיד כי בעת ההאצה כולם, לרבות הוא עצמו, "עפו" אך אחזו במה שיכלו. לשיטתו, לא סביר כי התובעת החליקה, שכן רצפת הסירה הייתה יבשה. עוד ציין כי לא נמסר בשום שלב שאסור לעמוד בסירה ועם זאת בעת השיט איש לא עמד בה.

2.2 ראיות הנתבעת

11. **המדריכה העידה** (פ' עמ' 34 ואילך), כי היא מורת דרך מוסמכת מטעם משרד התיירות, בעלת הכשרה של מלווה קבוצות לחו"ל, ובעלת ניסיון של למעלה מעשור בעבודה זו, לרבות עם הנתבעת. הטיול היה "בנוי" ממסלול קבוע, אך השייט היה "פעילות אקסטרה", בתוספת תשלום, לבחירת המטיילים. התשלום נעשה באמצעות העדה. עוד ציינה כי למיטב ידיעתה, החברה האיטלקית היא ספק שירותי השייט הגדול ביותר באזור "ומדריכי טיולים זרים רבים

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 18547-02-19

תיק חיצוני :

משתפים איתו פעולה". השייט התנהל לאורך החוף. בעת העליה לסירה הונחו הנופשים לשבת על ספסלים. הסירות צוידו בחגורות הצלה, למרות שאין חובה לחגורן במהלך השייט. מזג האוויר היה נאה. העדה לא הבחינה בתובעת בעת נפילתה, אלא סמוך לאחר מכן. בהמשך סייעה לתובעת ככל שיכלה. מתצהירה, שלא נוסח בהקשר זה באופן מיטבי, משתמע כי העדה נפלה אגב השטת הסירה ולא בעת עצירתה.

12. בחקירתה הנגדית אישרה המדריכה כל אלה : המדריכה עבדה אצל הנתבעת במועד הרלבנטי. הטיול אורגן ע"י הנתבעת. המשיטים, עובדי הספק, מוכרים לה מטיולים קודמים והיא תיאמה עימם את פרטי השייט יומיים עובר לו. היא עלתה לסירה האחרת באקראי ולאחר נפילת התובעת עלתה לסירתה כדי לבחון את מצבה. עוד אישרה כי היא לא קיבלה הנחיות מן הנתבעת באשר לאופן בו יש לטפל בפצוע בזמן טיול ועם זאת ברורה לה חובתה לדאוג לכך כי מי שחש ברע יופנה לטיפול רפואי.

13. **העדה ל"ל** מסרה בתצהירה כי בעת השייט היא שהתה בסירה האחרת. עם העליה לסירות הונחו הנופשים לשבת על הספסלים בעת ההפלגה, אך למרות זאת היו אנשים בסירת התובעת, שרקדו ולא נשמעו להנחיות, לרבות התובעת שרקדה "בצורה מוגזמת והשתוללה". הסירות שטו באופן זהיר. העדה לא ראתה את התובעת בעת נפילתה.

14. **החוקר מטעם הנתבעת** העיד באשר לדו"ח חקירה שערך, מיום 4.4.19, אליו צורף דיסק שמע, חוות דעת משקלט ותמליל שיחה בינו ולבין גב' רחל קשאני.

3. דין והכרעה

15. לאחר ששמעתי בקשב רב את טיעוני הצדדים והעדויות, כמו גם בחנתי בקפידה את כלל הראיות, באתי לכלל מסקנה כי דין התביעה להידחות. להלן טעמיי.

על אף שבחנתי כל טענה שנטענה וכל ראיה שהוצגה, לא מצאתי לאזכר להלן כל אחת ואחת מהן, אלא אך את אלה שנדרשו לשם הנמקותיי.

תחילה לשאלת הפורום הנאות.

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 18547-02-19

תיק חיצוני:

3.1 טענת פורום לא נאות

16. שלשה מבחנים משמשים לבחינת שאלת תחולתה של דוקטרינת הפורום הבלתי נאות: האם הפורום המקומי הוא הפורום הטבעי, או שמא קיים פורום זר, בעל סמכות לדון בתובענה. מבחן זה מוכרע על פי "מירב הזיקות", קרי, על פי שיקולים אובייקטיביים; שנית- מהן הציפיות הסבירות של הצדדים ביחס למקום ההתדיינות בסכסוך; ושלישית- שקילת שיקולים ציבוריים, ובעיקר מהו הפורום שיש לו עניין אמיתי לדון בתובענה, בראייה נורמטיבית בדבר הצורך לדון בעניין מסוים בגבולות המדינה (ראו למשל: רע"א 7342/11 **כלל חברה לביטוח בע"מ נ' INCOMACS LTD**, מיום 2.8.12 והאסמכתאות שם; ולהרחבה ראו: עידו באום, "חופשה בטורקיה, תביעה בישראל: שיקולים ציבוריים בדוקטרינת הפורום הלא נאות", **משפטים** מב תשע"ב, 309).

17. טענת הנתבעות היא, כי המדריכה פעלה כמתווכת בלבד; כי התובעת טענה נגד רשלנות החברה האיטלקית, אותה לא תבעה; כי את התביעה יש להפנות לאותו ספק שירות ומשכך, מירב הזיקות מפנות לפורום הזר, האיטלקי. הנתבעות הפנו לאמור בדנ"א 4655/09 **נטע לי סקאלר נ' יובינר** (מיום 25.10.11) לתמיכה בטיעון. עוד טענו כי הגשת התביעה לבית משפט זה מהווה שימוש לרעה בהליכים, תוך גרימת נזק לנתבעות ועתרו לכך כי יינתן לדבר "משקל" בפסק הדין.

18. דין טענת הנתבעת להידחות. נקודת המוצא היא, כי עניין צריך להתברר בבית המשפט המוסמך, אליו הוגשה התובענה. רק אם האיזון בין הזיקות לפורום הישראלי לבין הזיקות לפורום הזר נוטה באופן ברור ומשמעותי לזה הזר, יוכרע כי הוא הפורום הנאות [רע"א 2903/96 **מסיקה נ' פרופ' דולנס**, פ"ד נב(1), 817]. הלכה זו חזרה ונשנתה.

19. אכן, כפי טיעון התובעת, עסקינן בבעלי דין ישראלים, היושבים בארץ. העסקה נכרתה בארץ. דפי המידע מושא ההתקשרות נמסרו בארץ (ת/11). התמורה שולמה בארץ ובמטבע ישראלי ואכיפת פסק הדין בארץ פשוטה וקלה. יתרה מכך, למצער לשיטת התובעת, מקום ביצוע העוולה אינו רק באיטליה, כי אם גם בארץ, בכך שהנתבעת הציגה בארץ מצג שווא רשלני בדבר טיב מעשיה כמארגנת הטיול. טענה נוספת היא, כי רשלנות הנתבעת נובעת מעצם התקשרותה עם הספק האיטלקי. זאת לא נעשה בהכרח באיטליה ומכל מקום המדובר בטענה עובדתית שהצדיקה בירור.

20. אין בעניין **יובינר** אליו הפנייתה הנתבעת, כדי לשנות ממסקנתי. באותו עניין נדונה סוגיית ברירת הדין שיש להחיל על תאונת דרכים שאירעה בחו"ל, כאשר כל המעורבים בה הם ישראלים. מקום ביצוע העוולה באותו מקרה, שלא כבעניינינו - בחו"ל בלבד. אותה הלכה נגעה במשמעויות הרלבנטיות העולות ממאפייניו הייחודיים של חוק פיצוי לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975. אין בפסק הדין כדי לאיין את קיומם של החריגים תלויי הנסיבות של כלל

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 18547-02-19

תיק חיצוני :

ברירת הדין הישראלי בנוזיקין, בדבר דין מקום ביצוע העוולה. בהתאם, לא אחת נדונו בארץ תביעות נוזיקין, בגין עוולה שבוצעה על פי הנטען, בחו"ל, כמודגם בסיכומי התובעת.

21. בהינתן כי הנתבעות לא עמדו על הכרעה בטענתן זו עוד בשלב מקדמי, ולאחר שנשמעו ראיות, שוב לא נודעת משמעות מעשית לטענה, אשר ממילא דינה להידחות כאמור.

מכאן לבירור התובענה לגופה, ותחילה להוראות הדין.

3.2 אחריות בנוזיקין של מארגן טיול לחו"ל - הוראות הדין

22. מושכלות ראשונים הם, כי לצורך הוכחת התגבשותה של עוולת הרשלנות, על התובע להוכיח קיומה של חובת זהירות מושגית, חובת זהירות קונקרטית, הפרתה של זו האחרונה, גרם נזק, וקשר סיבתי בין אותה הפרה, לנזק [ע"א 145/80 ועקנין נ' המועצה המקומית בית שמש, פ"ד לז(1), 113].

23. ככלל, על הנתבעת, כחברה המתמחה בארגון טיולים לחו"ל, מוטלת חובת זהירות מושגית כלפי המשתתפים בטיול, בכל הנוגע למצוי בתחום התמחותה ופועלה. כחלק מחובה זו עליה לארגן את הטיול על כל רכיביו, ברמה ובטיב להם התחייבה כלפי המטיילים; להתקשר עם ספקי השירות שבחו"ל לאחר שווידאה כי מדובר בגורמי מקצוע מיומנים ומקצועיים בתחומם ולפעול בשקידה סבירה וראויה לשם הבטחת ביטחונם והנאתם של המטיילים, בכל היבט רלבנטי.

24. עם זאת, הנתבעת אינה נושאת באחריות מוחלטת לכל מעשה או מחדל רשלני של ספקי השירות בחו"ל עימם היא מתקשרת, כחברות תעופה או ספנות, עובדי מלונות וכיוצ"ב. לא אחת נפסק, כי אין סביר לדרוש ממארגן טיול לבדוק היגיינה של כל מטבח מסעדה; תקינות כל רכב מסיע; העדר תקלות במטוס, או מתן התראה מפני כיסי אוויר. יפים לענייננו דבריו של כב' הנשיא זיילר, בת"א (מחוזי- י-ם) 165/88 (לא פורסם), אשר צוטטו בהסכמה בת"א (מחוזי- ת"א) אביגזר ואח' נ' כספי הפלגות קרוז בע"מ, מיום 17.5.11, ולפיהם:

"מארגן טיול [בתור שכזה] מוטל עליו לבחור את השירותים ושאר האמצעים הדרושים כדי שהטיול יקוים במועדים עליהם התחייב, וברמה עליה התחייב. משבחר שירותים ואם בחר בהם במיומנות ראויה, אין הוא אחראי לשיבושים שחלו, אם חלו, ושאותם לא ניתן היה ולא צריך היה לצפות. כך למשל, וכדי לסבר את האוזן, סוכן המבטיח מלון בדרגה ראשונה לקבוצת מטיילים, ובוחר במלון המלך דוד בירושלים, יוצא ידי חובתו, אפילו יתברר שחדר מסוים במלון, או המלון כולו בתקופה מסוימת, היו

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 18547-02-19

תיק חיצוני :

מלוכלכים, ללא אחזקה נאותה והיו בו שירותים נחותים. כל עוד לא הייתה
סיבה לסוכן או למארגן לדעת או לצפות כי זהו המצב במלון, אין לבוא אליו
בטענות על הרמה הירודה במלון, זאת נוכח המוניטין הכללי שיש למלון
המלך דוד.

וראו בנוסף: ע"א (מח' י-ם) 2124/08 דוידאן נ' קשרי תעופה בע"מ, מיום 18.12.08 וכן- ת.א.
(י-ם) 44621-05-14 פלונית נ' פלמינגו- נסיעות ותיירות בע"מ, מיום 24.10.19 והאסמכתאות
שם (סעי' 36).

בפן העיוני, לא למותר יהא להזכיר כי דין דומה חל, מתוך אותו רציונאל, בסוגיה קרובה:
שאלת היקף אחריותה של סוכנות נסיעות ויחסיה עם הלקוח והספק, נדונה בפסק דינו של
בין הדין לחוזים אחידים, ב- ח"א (י-ם) 804/07 דיזנהויז יוניתורס נסיעות ותיירות (1979)
בע"מ נ' היועץ המשפטי לממשלה (מיום 13.10.09). בין היתר נקבע, באשר לשלב ביצוע
העסקה, כי עסקינן בחוזה לטובת אדם שלישי, בו מחויב ספק השירותים הן כלפי סוכנות
הנסיעות והן כלפי הלקוח. סוכנות הנסיעות אינה "יוצאת מהתמונה" עם יצירת החבות
המשפטית בין ספק השירות ללקוח. תפקידה להבטיח כי השירות יינתן ע"י הספק, ועם זאת
אין היא נוטלת על עצמה אחריות לאיכותו של השירות האמור, ואף לא לליקויים העלולים
ליפול בו, למעט כאלה בהם ניתן לייחס לה אשם (דיזנהויז, שם, סעי' 18).

מכאן לאופן התרחשות התאונה.

3.3 קביעת ממצאי עובדה ומהימנות באשר לאופן קרות התאונה

25. בחנתי את עדויות העדים על פי התנהגותם, נסיבות העניין ואותות האמת, בזהירות הנדרשת,
כמו גם השכל הישר ונסיון החיים, הגיונה הפנימי והחיצוני של כל עדות בנפרד והשתלבותה
במכלול הראיות.

מבנה הסירה

26. עיון בתיעוד ת/1- ת/7 מלמד כי במרכז הסירה בה הייתה התובעת, ירכתיים השקועים כאמבט
ביחס לקצותיה, ומעליהם סוכך צל. מעקה בטיחות מקיף את חלק הארי של הסירה, הן
בדפנות הירכתיים והן בואכה אזור החרטום, שבקרבתו סולם חיצוני. בין החרטום ולבין אזור
הירכתיים מצוי משטח (ת/2, ת/5). משטח דומה קיים בין הירכתיים לקצה חלקה האחורי
של הסירה. המשטחים מוגבהים ביחס לרצפת הירכתיים. עם זאת, שלא כאזור החרטום,
המשטח האחורי אינו כולל מעקה כלשהו (ת/1, ת/4). מדרגות מובילות אליו מרצפת

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 18547-02-19

תיק חיצוני:

הירכתיים, עליה מצויים ספסלי הישיבה. עיון בת/4 מלמד, כי המשטח האחורי מתוחם ע"י מסגרת שגובהה נחזה כלא יותר מכ- 10 ועד 15 ס"מ.

משכך, מי הבוחר לעמוד על המשטח האחורי, קל וחומר בקצה הסירה, כמוהו כמי העומד בסמוך לקצה רפסודה.

המסקנות העולות מראיות התובעת באשר לאופן קרות התאונה

27. לאור התרשמותי הישירה מעדות התובעת ועדויות האחות ס' ומר מ"ח, מצאתי לקבלן כאמינות וכמהימנות. עדות התובעת בכללותה ובכל הנוגע לאופן התרחשות התאונה בפרט, מהימנה באופן המצדיק קביעת ממצאי עובדה על סמכה. התובעת העידה מדם ליבה עדות ברורה, בעלת הגיון פנימי, הנתמכת - הגם שלא באשר לרגע הנפילה למים - בעדויות נוספות ובתיעוד הצילומי. התובעת אף לא היססה לכלול בעדותה עובדות שאפשר ויש בהן כדי לבסס טענה נגדה, בדבר קיומו של אשם תורם. נתון זה, כטענת "מיגו" במשפט העברי, מחזק אף הוא את מהימנותה.

28. הוראת סעי' 54(2) לפקודת הראיות [נוסח חדש], תשל"א - 1971 קובעת כי עת עסקינן בעדות יחידה של בעל דין הנעדרת סיוע, חובה על בית המשפט לפרט בהחלטתו מה הניעו להסתפק בה. מקום בו ראיות התביעה מבוססות בעיקרן על עדותו היחידה של הנפגע, שומה על בית המשפט להיזהר שבעתיים, שלא לדחותה אך בשל כך. לעולם יתכן כי איתרע מזלו של נפגע ואין מי המעיד מטעמו ומחזק את גרסתו. הותרו בלא פיצוי, אך בשל כך, אינה מתיישבת עם צדק.

29. עדות ס' ועדותו של מ"ח תומכים כאמור בגרסת התובעת לפיה המשיט האיץ במפתיע. עדותה של התובעת באשר לכלל נסיבות האירוע אינה עדות יחידה. רק אותו חלק בעדותה הנוגע לשלב הנפילה למים בא בגדר האמור. הטעמים להסתפקותי בעדות זו הם אותן עדויות מחזקות באשר ליתר נסיבות האירוע, התרשמותי לחיוב ממהימנות התובעת, העובדה כי "סיבכה" עצמה כאמור ב"אשם תורם", והעדר קיומה של גרסה פוזיטיבית וברורה מטעם ההגנה, לסתור.

דחיית טענות הנתבעת באשר לאופן קרות התאונה

30. הנתבעת, מנגד, לא סתרה את עדות התובעת בראיה כלשהי, פרט לכך שמצאה להכחיש את הנטען, כמו גם להצביע על אשמה התורם של התובעת, לשיטתה, עד כדי 100%. ככל שהמדריכה אכן טענה כי התובעת נפלה שלא בעת עצירת הסירה (כאמור, נתון זה לא בורר די הצורך), הדבר לא מתיישב עם יתר העדויות. לא מצאתי בעדותה של ל"ל כדי לסתור את גרסת התובעת, שכן היא לא ראתה את נפילתה. התובעת טענה נחרצות נגד מהימנותה של ל"ל. לא

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 18547-02-19

תיק חיצוני :

מצאתי לקבוע כי אותה עדה המציאה "המצאות" "לצורכי הגנה מפני התביעה", או כי היה לה מניע כלשהו לעשות כן. התרשמותה של העדה כי התובעת רקדה בצורה "מוגזמת" אינה בעלת זיקה לאופן התרחשות התאונה.

31. אני מוצא לדחות לחלוטין את טיעוני הנתבעת בכל הנוגע לאי-העדתה של גב' קשאני, כמו גם את ניסיונה לגרוע ממהימנות התובעת ע"י הפניה לשיחה שערכה קשאני עם החוקר.

לאחר שקשאני לא התייצבה לדיון, וויתרה התובעת על העדתה (פ' עמ' 26). ב"כ הנתבעת מחה על אי התייצבות זו, ויצר בדבריו את הרושם כי אין מדובר בהיעדרות תמימה, וכי חקירתה הנגדית תחזק את תיזת ההגנה. עם זאת, לאחר ששקל בדבר, לרבות במהלך הפסקה בדיון, בחר שלא לזמן את העדה כעדת הגנה, ו"הסכים" למשיכת תצהירה. פועל יוצא הוא, כי משהעדה לא העידה, תצהירה חסר כל קבילות ונפקות.

32. על אף האמור, ביקשה הנתבעת להסתמך על דברי קשאני לחוקר מטעמה, לפיהם (לכאורה) התובעת נפלה למים אגב ריקוד, עוד בטרם העצירה. אלא שדברי קשאני לחוקר, ככל עדות מפי השמועה, אינם קבילים כראיה לתוכנם, אלא לכל היותר לעצם אמירתם. משוויתרה הנתבעת מטעמיה על עדות קשאני, לא ניתן להכשיר את אמרותיה לחוקר כקבילות וליתן להם משקל מחייב לחובת התובעת. טוב היה אלמלא טענה הנתבעת משטענה כאמור.

בשולי הדברים יוער, כי בניגוד לטענת הנתבעת, משיכת תצהירה של קשאני לא נעשתה לאחר שהתובעת הבינה כי בדעת הנתבעת להעיד את החוקר (פ' עמ' 30-26). יתרה מכך, מעבר לנדרש אציין, כי עיון בתמליל כולו, במלואו, אינו מלמד בהכרח כי קשאני אכן מסרה לחוקר את מה שהנתבעת טענה כי מסרה, ולא אוסיף.

33. **סיכום עד כאן :** אני מוצא לקבוע כממצא עובדתי, כי התובעת נפלה מן הסירה למים כפי טענתה, בעת שהסירה "עמדה" ובעקבות האצת משיט הסירה, מבלי שניתנה לה ולאחרים התראה כלשהי בטרם ייעשה כן.

3.4 ניתוח הראיות הנוגעות לרשלנותה הנטענת של הנתבעת והמסקנות העולות מהן

מתווים אפשריים להטלת אחריות

34. נקודת המוצא לענייננו, היא רשלנותו של המשיט. הנתבעת לא חלקה על קיומה. על אף העדר דיון בסוגיה, אניח על פי הגיונם של דברים, כי אכן עסקינן ברשלנות. מי המשיט סירה ובה מטיילים, אחראי לשלומם. הדעת נותנת כי האצה פתאומית של הסירה, ללא כל התראה,

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 18547-02-19

תיק חיצוני:

- ומבלי לוודא כי המטיילים ישובים ו/או בעלי יכולת להיאחז בדבר מה שימנע את נפילתם, באה בגדר סיכון מיותר ובלתי סביר.
35. רשלנות המשיט כשלעצמה אינה מקימה חזקה לחובת הנתבעת. בפן העקרוני, הטלת אחריות על הנתבעת תתאפשר בשלשה מתווים אלה, כולם או חלקם:
- (א) ככל שיוכח כי הנתבעת התרשלה בכך שהתקשרה עם החברה האיטלקית, בשל היות האחרונה בגדר ספק שירות בלתי מקצועי, סביר וראוי לשם התקשרות עימו;
- (ב) ככל שיוכח כי ספק השירות פעל כשלוח של הנתבעת;
- (ג) ככל שתוכח רשלנות מי מעובדי הנתבעת ולרבות המדריכה (בין ישירות ובין מכוח אחריות שילוחית כמעבידה), בין לבדה ובין יחד עם החברה האיטלקית.
- הנטל להוכחת האמור רובץ על התובעת (לא נטענה כל טענה להיפוך נטל השכנוע). נבחן להלן האם הוכח כנטען, במי ממתווים אלה.
- טענה בדבר התרשלות שבעצם בהתקשרות עם ספק השירות**
36. הנתבעות טענו כי טענת התובעת באשר להתרשלות שבעצם ההתקשרות עם ספק השירות באה בגדר "הרחבת חזית". דין הטענה להידחות. די בכך שבסעי' 22. יא' לכתב התביעה נטען מפי התובעת כי הנתבעת העסיקה משיט רשלני. בפועל, הנתבעת הייתה מודעת לטענה.
37. ולגופה של טענה. התובעת נמנעה מלהציג ראיות באשר לטיבה של החברה האיטלקית (וותר, מספר עובדים וכיוצ"ב); למאפייני התקשרותה עם הנתבעת, או באשר למחדליה. לא הוצגו ראיות לכך כי עסקינן בספק שלא היה מקום להתקשר עימו, כמי המפעיל משיטים בלתי מיומנים ו/או כאלה הפועלים בניגוד להוראות כל דין מקומי, וכיוצ"ב נתונים. לא הוצגו ראיות באשר לתביעות רשלנות שהוכחו נגד הספק, או למוניטין קלוקל שלו. לא הוכח כי נפל פגם כלשהו בהתקשרות עם ספק השירות, או כי הנתבעת ידעה על אודות סיבה בעטיה ראוי היה לה שלא להתקשר עימו, אך היא בחרה בכל זאת לעשות כן.
38. התובעת טענה כי לא ניתן היה לעמוד על טיבה של מערכת היחסים בין הנתבעת לספק השירות, בשל מחדל הנתבעת מלהעיד מי מטעמה לעניין זה. המדובר בהימנעות מהצגת ראיה רלבנטית, הפועלת לחובת הנתבעת (סעי' 2.8 לסיכומיה).
39. דין הטענה להידחות. משלא הוצגו ראיות ע"י התובעת להוכחת טענתה זו, לא על הנתבעת היה לסתרה. לא על הנתבעת להוכיח כי היא התקשרה כדין עם הספק, כי אם על התובעת היה להוכיח אחרת. התובעת אינה אמורה לבסס את תביעתה על ראיות שיוצגו, או שלא יוצגו, ע"י הנתבעת, כי אם על ראיותיה שלה. הוא הדין באשר לטענת התובעת לפיה המדריכה לא

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 18547-02-19

תיק חיצוני :

1 אמרה בשום שלב כי השייט אינו באחריות הנתבעת. העדר אמירה זו אינו מלמד על אחריות
2 האחרונה.
3
4 40. זכות הנתבעת היא, לנהל את הגנתה בשים לב לראיות שהונחו, או שלא, לפתחה. הנתבעת
5 אמנם לא בחרה להעיד עד לשם סתירת טענות התובעת, אך בחרה להעיד את המדריכה. זו
6 הצהירה כאמור, כי החברה האיטלקית היא ספק שירותי השייט הגדול באזור, וכי מדריכי
7 טיולים זרים רבים משתפים איתו פעולה. טענה זו לא נסתרה, ולא נעשה נסיון לסתרה. לו
8 עמדה טענת המדריכה לבדה, למול ראיות לסתור מטעם התובעת, אפשר ולא היה בה די. עם
9 זאת, מקום בו לא הוצגו ראיות מפי התובעת, טענת המדריכה באה בגדר מעבר לנדרש. הוא
10 הדין באשר לטרוניית התובעת, לפיה הנתבעת נמנעה מלהגיש הודעות נגד צדדים שלישיים.
11 בנתון זה כשלעצמו אין כדי להשליך על בירור המחלוקת.

12
13 לאור כל האמור, אין בידי לקבוע כי נפל פגם כלשהו בהתקשרות הנתבעת עם ספק השירות.

טענה בדבר קיום יחסי שולחת-שלוחה

14
15
16 41. באשר לטענה בדבר קיום יחסי שליחות בין הנתבעת לספק השירות- בהינתן האמור לעיל, גם
17 דין טענה זו להידחות, בהעדר כל ביסוס. לא הוצגה כל ראיה לפיה ספק השירות פעל כשלוח
18 של הנתבעת. הטענה לפיה המשיט הועסק "למעשה" ע"י הנתבעת, באמצעות מעסיקתו (סעי'
19 2.11 לסיכומי התובעת) מוקשית בעיניי, עומדת בסתירה לטענות אחרות מפי התובעת ונעדרת
20 תימוכין.

טענה בדבר רשלנות הנתבעת בגין התנהלות מי מעובדיה- קביעת ממצאי עובדה

21
22
23 42. התובעת העלתה מספר טענות נגד התנהלות המדריכה, הן עובר לתאונה והן לאחריה, כמו גם
24 טענה נגד הנתבעת עצמה.

25
26 43. התובעת הפניתה לכך כי המדריכה הדריכה בטיול חלף מדריך אחר שהיה אמור לעשות כן.
27 לגופו של אירוע נטען, כי לא ניתנו עובר לשייט כל הוראות בטיחות או הנחיות למטיילים ע"י
28 המדריכה, למצער בהתייחס לאלה שהיו בסירת התובעת, בה לא נכחה המדריכה. עוד נטען,
29 כי לא נאמרה ע"י המדריכה כל אמירה למשיטים, שיש בה כדי להדגיש בפניהם את חשיבות
30 הוראות הבטיחות, וכי חגורות הצלה לא חולקו למטיילים, שאם לא כן, סביר כי היה בכך כדי
31 להפחית מנזקיה בשל נפילתה.

32
33 44. התובעת הוסיפה וטענה כי המדריכה לא תפקדה כיאות לאחר קרות התאונה : בניגוד לעדותה,
34 המדריכה לא עברה לסירה בה הייתה התובעת לאחר נפילתה. המדריכה אף אישרה כי היא
35 לא קיבלה הנחיות מן הנתבעת באשר ל"איך מטפלים בפצוע בזמן הטיול" (פי' עמ' 38 שו' 22) ;

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 18547-02-19

תיק חיצוני :

1 כי היא נמנעה מללוות את התובעת לטיפול רפואי, וכי היא "חסרת ניסיון בטיפול בפצוע".
2 לשיטת התובעת, מטיילים אחרים בטיול דירבנו את המדריכה לברר באשר למצבה.
3
4 45. הנתבעת טענה כי המדריכה הסבירה למטיילים עובר לעליה לסירות, כי עליהם לשבת במהלך
5 השייט, כעולה מעדויות המדריכה וגב' ל"ל. ממילא גם מ"ח העיד כי כולם ישבו בעת השייט.
6 עוד דחתה הנתבעת את טענות התובעת בדבר חוסר יחס אכפתי מצידה של המדריכה כלפיה,
7 לאחר התאונה.

8
9 46. **בשים לב לטיעוני הצדדים באשר לנדון, מצאתי לקבוע ממצאים ומסקנות אלה :** גם אם
10 המדריכה השתתפה בטיול חלף מדריך אחר, אין לדבר כל נפקות לענייננו וממילא אין בכך
11 כדי ללמד על רשלנות הנתבעת. המדריכה הנחתה את המטיילים בסירה האחרת לשבת בעת
12 השייט, אך לא מסרה הנחיות לשוהים בסירת התובעת. המדריכה אף לא שוחחה עם משיטי
13 הסירות באשר לאופן ביצוע השייט והתנהלות המטיילים בסירות. חגורות הצלה היו בסירות,
14 אך המטיילים לא נדרשו לחגורן. המדריכה לא קיבלה הנחיות מן הנתבעת באשר לאופן בו יש
15 לטפל בפצוע בעת טיול והיא אינה בעלת ידע לטפל כאמור. עם זאת, המדריכה הייתה מודעת
16 לצורך להפנות את התובעת לטיפול רפואי.

17
18 אין בהתנהלות המדריכה לאחר התאונה כדי ללמד דבר על רשלנות הנתבעת באשר
19 להתרחשותה, אם לאו. משלא נטען כי נזקה של התובעת נגרם, כולו או חלקו, בשל התנהלות
20 הנתבעת לאחר התאונה, איני רואה להידרש למחלוקות איזוטריות, כגון האם המדריכה
21 עברה, אם לאו, לסירת התובעת, או שמא לא התעניינה די הצורך ובתקיפות מספקת בשלומה
22 של התובעת.

טענה בדבר רשלנות הנתבעת בגין התנהלות מי מעובדיה - מסקנות

24
25 47. ככלל, אין להקל ראש במצופה ממארגן טיול. למדריך הטיולים מטעמו משקל רב כמי המכוון
26 פעילות ומספק ידע רלבנטי לביקור בכל אתר, בבחינת ערך מוסף למטייל שבחר בטיול
27 המאורגן [ראו למשל ת.א (ת"א) גלדור ואח' נ' פגסוס תיירות ונסיעות בע"מ, מיום 23.6.09].
28 ברי כי יתכנו מצבים בהם מארגן טיול יחוב בנוזיקין כלפי נפגע, בין בשל רשלנותו שלו, ובין
29 בשל רשלנותו של ספק השירות, ככל שהמארגן יכול היה וצריך היה לצפותה. אחריות מארגן
30 הטיול אפשר ותבוסס בגין מעשה או מחדל שבניגוד להוראות דין ו/או בניגוד לנורמת זהירות
31 סבירה ומקובלת, אשר טעמים של מדיניות משפטית מצדיקים הכרה בה ככזו.

32
33 48. עוצמת הסיכון בפעילות נתונה עומדת ביחס ישר לפער המידע הקיים בין צרכן השירות ולבין
34 זה המעניק אותו. כך למשל, פלוני שמעולם לא צנח, המבקש לבצע צניחה חופשית בעודו רתום

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 18547-02-19

תיק חיצוני :

ברתמה לצנחן מקצועי ("טנדס"), נעדר כל ידע רלבנטי לשם מימוש אותה פעילות. תלותו
בנותן השירות מוחלטת. הוא הדין בבעל נשק המבצע ירי במטוח.
49. במקום בו מארגן הטיול מביא את המטייל לפעילות נתונה, הדעת נותנת כי ככל וזו תהא
כרוכה יותר בסיכונים ממשיים ובלתי סבירים, כן תעלה בהתאמה רמת המצופה מן המארגן,
לפעול בשקידה ראויה כדי למנוע את הסיכון. ככל והפעילות מסוכנת יותר ו/או מורכבת ו/או
דורשת ידע מקצועי ומיומנות לשם קיומה, כן סביר יותר כי אפשר ותתגבש הצדקה להטלת
אחריות ישירה על המארגן, מעבר לזו המוטלת על ספק השירות.
50. מנגד, ככל שעסקינן בפעילות טריוויאלית יותר, שאין בצידה סיכון בלתי סביר, כן תפחת
מידת ההצדקה שבהטלת האחריות על המארגן. לשם ההמחשה, כל אדם בגיר בר דעת מודע
היטב לכך כי היה ויעמוד אגב נסיעה באוטובוס, אפשר וימנע במקרה של בלימת חירום.
במקרה אחרון זה, הסיכון אינהרנטי לנסיעה. אין פער מידע בין מדריך הטיולים ולבין הנפגע.
המדריך אינו בעל ידע עודף לעניין זה ובהתאם, מתן הוראה על ידו שלא לעמוד בעת הנסיעה
אינו נדרש לשם מניעת הנזק. חיובו של המדריך בנוזיקין בשל הימנעות ממתן הוראה זו אינו
מוצדק כלל ועיקר, על פי שום פרמטר.
51. בבואנו לבחון אפוא עד כמה, אם בכלל, מוצדקת הטלת אחריות, יש לבחון על פני קו הרצף,
בנסיבות כל מקרה, מהו פער המידע (ומידת התלות), אם בכלל, בין הניזוק ולבין הנתבע, מהו
טיב הסיכון בשים לב למורכבות הפעילות וכיוצ"ב נתונים.
52. ולענייננו.
הגורם הישיר והמעשי לתאונה הוא רשלנות ספק השירות, בשל מעשיו ומחדליו של המשיט,
כמי שהאיץ את הסירה במפתיע ומבלי שוידא כי ניתן לעשות כן בבטחה. הנתבעת מצויה
במעגל שני, מרוחק יותר. טענת "לא הונחית", שובת לב ואוזן בשמיעה ראשונה, בזכות הטלת
אחריות. אלא שאין די בה לשם כך. מידת ההצדקה, אם בכלל, שבהשתת אחריות על הנתבעת,
תיבחן כאמור בהתאם לסוג הפעילות, טיב הסיכון שבצידה ופערי המידע בינה ולבין התובעת.
53. התובעת יצאה לשייט שאינו בגדר פעילות אתגרית יוצרת סיכון, כשייט בסירת מירוץ. עסקינן
בשייט רגוע, במקביל לחוף, במזג אוויר נאה, לשם הגעה לאתר טבע, תוך קיום עצירה
מתוכננת לשם כיבוד בפירות, שמיעת מוסיקה וריקודים.
54. לא הוצגה כל ראיה ע"י התובעת באשר לקיומן - או טיבן - של הוראות מחייבות, מכוח דין
מקומי או זר, לעניין המותר והאסור בעת שייט בסירה מסוג זו שבה היא שהתה. כך למשל,

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 18547-02-19

תיק חיצוני :

לא ברור האם קיים איסור, ומכוח מה, לעמוד בירכתיים בעת "עצירה"; האם מותר כלל ועיקר לעמוד על המשטח האחורי, או אף לשבת עליו; האם קיימת חובה לחגור את חגורות ההצלה כל העת, או שמא די בכך שהן נגישות למטיילים, ועוד. ככל שקיימות הנחיות מחייבות, לא ברור מי המוסמך על פי דין לתיתן, ומהי כשירותה של הנתבעת או המדריכה מטעמה, אם בכלל, לתיתן. לא הוכחה הפרתה של הוראה חקוקה, כשם שלא הוכח קיומו של סטנדרט זהירות מחייב, כלפי הנתבעת, אשר הופר.

55. הלכה ולמעשה, ככל שהדבר נוגע לקרות התאונה, לוז טענות התובעת הוא, כי המדריכה לא הנחתה אותה לשבת.

זו מהותו של ה"תדריך" שנגד היעדרו טענה התובעת. אכן, לו ישבה התובעת במקום לעמוד, ואף על גבי המשטח האחורי, הייתה התאונה נמנעת, כפי הנראה. אלא שהצורך לשבת בעת ההפלגה מובן מאליו לכל בר דעת ומ"ח אף העיד כאמור, כי המטיילים ישבו בסירה בעת השייט.

56. התובעת הייתה כבת 51 בעת התאונה. למדריכה אין ולא היה כל ידע עודף עליה, לשם מניעת הסיכון שבעמידה בסירה, קל וחמר בחלקה האחורי והלא מוגן. בשונה מילד רך בשנים או מי הלוקה בשכלו, מתן הוראה לתובעת שלא לעמוד בקצה הסירה לא נדרש לשם מניעת התאונה. בהינתן כי מתן הנחיה לא נדרש, אין הצדקה להטיל חבות בנזיקין על הנתבעת, משום שהמדריכה לא ביקשה מן המשיט להנחות כאמור, או משום שלא הורתה לתובעת לחגור חגורת בטיחות. גם בזה מוחזקת התובעת כמי שידעה היטב, לבדה.

57. בהתאם לאותם רציונאלים, לא מצאתי כי נדרשה נוכחות מדריך בכל סירה; כי נפל פגם בכך שהמדריכה לא קיבלה הנחיות מן הנתבעת באשר לאופן בו יש לטפל בפצוע, או בכך שהיא אינה בעלת ידע לטפל בו. אכן טוב כי כל מדריך טיולים, ככל אדם, ידע גם "לטפל בפצוע" (-) מינוח רחב ועמום כשלעצמו), אך אין עסקינן באידיליה ולכל דרישה מעין זו משמעות ומחירים כלכליים ואחרים. מכל מקום התובעת לא הצביעה על דין המחייב כאמור, או על הצדקה לקבוע סטנדרט זהירות בהתאם.

58. רשלנות המשיט מצאה את ביטויה במעשה מפתיע, רגעי וקצר. ספק רב אם הנתבעת או המדריכה יכולות היו, או צריכות היו, לצפות. כזכור, לא הובאה כל ראיה לכך כי ספק השירות או מי מעובדיו באים בגדר גורם מקצועי רשן או בלתי מיומן. עדות המדריכה לפיה היא הכירה את החברה האיטלקית ואנשיה עוד מטילים קודמים, וכי מעולם לא אירעו פציעות מטיילים אגב עבודתה- לא נסתרו. לא הובאה כל ראיה שיש בה כדי לבסס את הטענה לפיה היה על הנתבעת או המדריכה לצפות את רשלנות המשיט.

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 18547-02-19

תיק חיצוני:

59. טענת נפגע נגד נתבע בגין אי מתן הנחיה בנסיבות מעין אלה, של העדר פער מידע ופעילות שאינה מסוכנת מטבעה, כמוה כפטרנליזם- במהופך. שני המקרים נגועים בגריעת-מה לא מוצדקת מן האוטונומיה של הפרט.

סופם של דברים הוא כי לא הוכחה רשלנות הנתבעת בגין מעשה או מחדל של מי מעובדיה.

3.5 טרם נעילה

60. בשים לב לכל האמור, מצאתי כי התובעת לא הוכיחה את תביעתה במאזן ההסתברויות הנדרש במשפט האזרחי. שמא מעבר לנדרש אציין, כי לו התקבלה תביעתה, בשים לב לראיות שהוצגו, נזקה של התובעת הוא בסך 40,000 ש"ח. עם זאת, לא ניתן להתעלם מכך כי התובעת תרמה באשמה לקרות התאונה. משמצאתי לדחות את התובענה לא ארחיב בדבר. המעט שאציין הוא, כי בהינתן שהתובעת בחרה לעמוד בקצה הסירה, על גבי משטח נעדר כל מעקה, בלב ים, לו התקבלה תביעתה, הייתי מפחית 40% מנזקה, בשל אשמה התורם.

4. סיכום

אשר על כן ולאור כל שפורט לעיל, התביעה נדחית בזה. במכלול נסיבות העניין ובהינתן כי התובעת ניזוקה בגופה, לא מצאתי להשית עליה הוצאות משפט.

זכות ערעור כחוק.

ניתן היום, כ"ה אייר תשפ"א, 07 מאי 2021, בהעדר הצדדים.

אייל כהן, שופט